

ONDERZOEK NAAR OUDERS EN RELATIONELE & SEKSUELE OPVOEDING

Ze groeien op in een andere wereld

Dit is een onderzoek naar relationele en seksuele opvoeding door ouders.

Wat zijn hun waarden en normen? Hoe verloopt hun relationele en seksuele opvoeding in de praktijk? Wat verwachten ze aan ondersteuning van school en hun directe omgeving?

We hebben dit onderzoek uitgevoerd onder een brede groep ouders, van verschillende afkomst en religies, van het platteland en de grote steden. De inzichten uit dit onderzoek helpen om beter te begrijpen hoe ouders naar seksuele opvoeding kijken.

Dit onderzoek wordt gebruikt om materialen te ontwikkelen die aansluiten bij de waarden, opvoedpraktijken en behoeften van alle ouders.

Relationele en seksuele opvoeding is een belangrijk deel van de opvoeding. Het gaat om het begeleiden van je kind bij een veilige en gezonde relationele en seksuele ontwikkeling.

“Ik wil weten wat ze doen, ik wil een beetje weten wat de vragen zijn, dus wat er speelt op de leeftijd van mijn kinderen. De wereld is zo veranderd (lacht). Mijn kinderen groeien echt op, op een andere planeet dan ik.”

- Boaz, Israëliische vader, 45 jaar

WAT VINDEN OUDERS BELANGRIJK IN RELATIONELE EN SEKSUELE OPVOEDING?

Er zijn veel overeenkomsten tussen ouders, van welke achtergrond ze ook zijn. Ouders willen hun kind goed voorbereiden op het volwassen leven.

Ze willen dat hun kind (later) **goede keuzes** gaat maken in het aangaan van relaties en seksualiteit en niet in moeilijke situaties terecht komt. Ze maken zich soms **zorgen**, omdat de samenleving van nu anders is dan toen ze zelf jong waren.

Ze zien dat internet en sociale media veel invloed hebben op hun kinderen. Ouders **weten niet altijd wát** kinderen precies zien en **met wie** ze contact hebben.

Ze maken zich zorgen als hun kind opvattingen van influencers op sociale media overnemen, zoals stereotiepen over man-zijn of vrouw-zijn of bepaalde schoonheidsidealen.

Ook zien ouders dat de maatschappij **polariseert**, waardoor er minder respect voor verschil is, en hun kind te maken kan krijgen met hardere omgangsvormen.

En tenslotte zien sommige ouders een **culturele verandering** naar een meer gereserveerde of conservatieve houding over seksualiteit - wat in hun ogen problematisch is, terwijl andere ouders juist een steeds progressievere cultuur signaleren, en dat problematisch vinden.

EIGEN OPVOEDING HEEFT INVLOED

Het maakt veel uit wat voor opvoeding ouders zelf hebben gekregen en wat voor levenservaringen ze hebben opgedaan. Dit beïnvloedt wat ze hun kinderen willen meegeven en waar ze hun kind tegen willen beschermen.

Zo vertelde Rani, een Surinaams-Nederlandse vrouw van 45 jaar dat ze haar dochter van 12 gaat voorbereiden op de menstruatie, zodat ze niet hetzelfde meemaakt als zijzelf:

"Toen wist ik eigenlijk niet wat me overkwam. Ik vond het [ongesteld worden, red] ook ontzettend rot. Dus ik ga dat anders doen, ik ga kijken waar ze aan toe is. Ik wil gewoon dat ze minder voor verrassingen komt te staan."

WAARDEN VAN OUDERS

Opvallend in het onderzoek is dat alle ouders grotendeels dezelfde waarden hebben, in de opvoeding van hun kind(eren).

Alle ouders willen dat hun kinderen veilig opgroeien en later op gebied van relaties en seksualiteit gelukkig worden. Relationele en seksuele opvoeding is daar een belangrijk onderdeel van. Ook over andere waarden, zoals eigenwaarde en respect voor anderen, zijn er veel overeenkomsten tussen ouders.

Voor Bas, een Nederlandse man van 38 jaar, is eigenwaarde gekoppeld aan autonomie, dat zijn kinderen zichzelf mogen zijn en hun eigen pad mogen zoeken.

"Alle lichamen zijn anders. Het is oké zoals je bent. Dus flexibiliteit en dat je iemand niet veroordeelt om hoe die is of hoe die eruit ziet of wat die wil doen of wil zijn. Maar dat je zelf grenzen mag hebben en dat jouw grenzen ook goed zijn. Dat vind ik heel belangrijk, dat ze zelf hun eigen weg kiezen."

Ook Omar, een Marokkaans-Nederlandse vader van 35 jaar, vindt autonomie heel belangrijk, binnen de kaders die hij geeft:

"Ik vind autonomie ontzettend belangrijk voor mijn kinderen, omdat ze ook zichzelf moeten ontdekken. Ik ben ook niet zoals mijn ouders zijn, maar ik heb wel delen van mijn ouders."

Maar dat betekent wel dat ik kaders schep voor mijn kinderen en daarbinnen mogen ze zichzelf ontdekken."

Een andere waarde die bij veel ouders terugkomt, is gelijkheid en gelijkwaardigheid.

Dit wordt op verschillende manieren geuit, maar **de kern** is dat ouders hun kind toewensen dat het **gelijke kansen** heeft als ieder ander kind en dat het niet gediscrimineerd of uitgesloten wordt (bijvoorbeeld omdat het een beperking heeft, of een migratie achtergrond, of tot de lhbt+ gemeenschap behoort).

Ouders benoemen ook vaak dat ze het belangrijk vinden dat hun kind later een gelijkwaardige liefdesrelatie krijgt.

Natuurlijk zijn er ook verschillen tussen ouders. In **waarden** en in **opvoedstijlen**. En de aanpak van elke ouder verschilt per situatie. Zo kan een ouder op bepaalde vlakken veel keuzevrijheid geven, maar op andere vlakken duidelijke leefregels meegeven aan hun kind.

Ook zal elke ouder over sommige onderwerpen heel open willen en kunnen praten, maar over andere onderwerpen meer terughoudend zijn.

Daarnaast zijn er ouders die het belangrijk vinden dat hun kind zich aan religieuze leefregels houdt, zoals maagd blijven tot het huwelijk.

Trijntje is een christelijke Nederlandse vrouw van 55 jaar. Zij vertelde dat ze wil overdragen aan haar kinderen dat seks binnen het huwelijk hoort en dat ze het niet zomaar met iemand moeten delen:

"Ik vind het belangrijk dat ze meekrijgen dat seksualiteit iets moois is, maar ook wel iets wat best moeilijk is, want je moet leren af te stemmen op de ander. Ik vind dat seksualiteit binnen het huwelijk hoort, in ieder geval seks en dat een huwelijk iets is voor het leven. Dus dat je wel goed moet nadenken: met wie zie ik dat zitten? Bewaar het voor met wie jij het wilt delen en dat is volgens mij ook de gelukkigste weg."

Malik, een Marokkaans-Nederlandse man van 41 jaar benadrukt dezelfde waarde in zijn boodschap aan zijn kinderen:

"Belangrijkste waarde is dat een relatie en seksualiteit... dat moet je niet zien als fastfood, maar als een hele belangrijke maaltijd in je leven en die kun je je maar één of twee keer veroorloven."

De 4 belangrijkste behoeften van ouders

1. Ouders hebben behoefte aan een **centrale, laagdrempelige plek** die hun vragen kan beantwoorden, die aansluit bij hun waarden en behoeften.
2. Ze willen ook **beter op de hoogte** zijn van de relationele en seksuele vorming die de school geeft.
3. Ze willen dat hun **eigen waarden** daarin terugkomen. Zij hebben hier soms vragen en zorgen over en willen daar graag over in gesprek met de school.
4. Ouders waarderen het als **scholen helder communiceren** over wat ze doen aan relationele en seksuele vorming.

ONDERZOEK NAAR OUDERS EN RELATIONELE & SEKSUELE OPVOEDING

De conclusie

Ouders vinden seksuele opvoeding van hun kinderen heel **belangrijk**, maar niet altijd gemakkelijk.

Organisaties kunnen ouders ondersteunen door een **laagdrempelige** plek (zoals een ouderavond of ochtend) te bieden om **in gesprek te gaan** over hun vragen en onzekerheden rondom seksuele opvoeding.

OVER HET ONDERZOEK

Dit onderzoek van Rutgers en Soa Aids Nederland bestond uit een literatuurstudie, aanvullende analyses uit de Monitor Seksuele Gezondheid (2023) en kwalitatief onderzoek via participatief actie onderzoek.

De onderzoekers, Marianne Cense, Javier Koole en Alicia Euwema hebben samengewerkt met vier co-onderzoekers, Charifa Zemouri, Assia Nait Kassi, Chamid Sulchan, Anne Nales, die dichtbij de doelgroepen staan. Zij hebben deelnemers geworven en de interviews gehouden. Zij hebben 48 interviews afgenomen en één focusgroep-bijeenkomst georganiseerd met vijf deelnemers.

MEER LEZEN?

- Bekijk het hele rapport op www.rutgers.nl/onderzoek
- Meer informatie voor ouders over seksuele opvoeding staat op: www.seksueleopvoeding.info
- Het rapport Monitor Seksuele Gezondheid 2023 vindt je op www.rutgers.nl/onderzoek